

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Paraphrasis in Epistolam B. Pauli I. Corinth. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

in terris, & postea cum eo regnemus in caelis, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA IN SEPTVAGESIMA. EPISTOLA beati Pauli Apostoli, I. Corinth. IX.

Nescitis quod hi, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium? Sic currite, vt comprehendatis. Omnis enim qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet. Et illi quidem vt corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans, sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte cum alijs predicauerim, ipse reprobus efficiar. Nolo enim vos ignorare fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes in mari transierunt, & omnes in Mose baptizati sunt, in nube & in mari. Et omnes eandem escam spiritualem manducauerunt. Et omnes eundem potum spiritualem biberunt. Bibeant autem de spiritali consequente eos petra. Petra autem erat Christus.

1. Cor. 10.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Satis ante hunc locum epistola Paulus explicat, quanta diligentia, quanto vteretur quoque studio ad promouendum Euangelium, cuius receptione multi saluarentur, quorumque ipse salutis promotor & participes esset. Tanta autem opera impendit Evangelicae promotioni, vt nihil negligeret, omnem moueret lapidem, omnia pateretur, omnia prospiceret quocaueret, ne scandalum pareret, aut offenculum Euangelio. Qui enim, inquit, pro victoria & premio currunt, ab omnibus abstinent quae se impediunt, & quamuis omnes currant, omnium vnum idemque sit studium, vnus conatus, alios praecurrere: vnus tamen solus obtinet brauium. Hoc modo vult inducere, vt omnibus praecipua & vna sit cura, & quibus possint viribus currant, omneque robur suum extendant ad obtinendum brauium aeternae felicitatis. Quapropter dicit: Nescitis quod hi qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, & vnusquisque primus ad terminum spatij venire contendit, quo celerioris cursus sui obtineat praemium, non tamen omnes, sed vnus tantum accipit brauium, utpote qui primus ad meta terminumque cursus pertigerit? Hac Paulus vult nos similitudine docere, quod omnes debemus nos in anteriora extendere, nec aliter niti, quam ipsi velimus brauium obtinere. Conatus namque tuus benefaciendi eo se debet extendere, ac si tu ipse esse velis primus, qui caeteris velocior currat primusque veniat. Et quamuis conatus corporalis & virium in cursu viarum Dei proficiendi esse possit nimius, adeo vt non solum non promoueat, sed impediatur etiam celeritatem veniendi ad perfectionem virtutum, charitas tamen & deuotio in infinitum se potest extendere, vt nunquam tantum ames Deum, quin possis plus diligere. Nunquam tam magna est charitas, quin esse possit maior. Quapropter nullam vnquam tibi constituas mensuram charitatis, quam

1. Cor. 9.

Philip. 3.

S 3 attingit

F. VI
21

Ibidem.

attigisse in hac vita tibi putes sufficere, nec terminum proficiendi, vltra quæ extendere te nolis, tibi præscribas: sed ad anteriora te extende, quod tamē semper intelligendum est de affectu charitatis, non de exercitio: de bona voluntate, non de voluntatis executione. Necessē enim est in exercitijs accipere charitatis esse mensuram, ne indiscretio nimitasq; & spiritum extinguat, & corporis eneruet vires. Sic igitur curre, sic in charitate cresce, a deo dilates & extendas affectum tuum ad placendum Domino Deo tuo, & ad eius amorem, vt omnium optes esse perfectissimus, deuotissimus, fidelissimus, acceptissimustq; Deo, & in eius seruitio cum primis strenuus. Id tamen haudquaquam fiat respectu tui ipsius, quo exaltationem aut præminentiam tuam quæras, sed intuitu Dei (quo illi a deo placere, a deo esse fidelis cupias, vt quicquid feceris, quantumuis dilexeris, minus te fecisse te imo nihil fecisse æstimes. Itaq; hic conatus omnium sit Christianorum in stadio huius vite ad cælestis regni brauiū currentium, vt nemo inferior, sed alius alio in charitate cupiat inueniri perfectior: quandoquidem omnis hic abest vanitas, omnis inhonestia abest cupiditas, sola ad desiderij extensionem erga Deum immensa flagrat charitas. Proinde omnes currant & laboris sui mercedē à Deo iuxta sua merita recipiant, licet vnus tantum præminentiam & cursum victoriam ante reliquos obtineat. Itaque sic currite, vt comprehendatis. Militiæ species amor est, discedite segnes. Quandoquidem *nemo ponens manum suam ad aratrum & respiciens retro, aptus est regno Dei*. Sic, inquam, currite, & cum tanto seruore, cum tanta diligentia ac patientia in cursu perferate, vt æternæ felicitatis brauium obtineatis. Currite faciendo quæ ad cursum iuuant, abijciendo quæ impediunt. Et quia vnus accipit brauium, quæris fortasse quis iste sit vnus? Vnitas Ecclesiæ. Vnitas eorum qui sunt corpus Christi. In hac vnitate quisquis est constitutus, & currit animo seruente, obtinebit brauiū æternæ felicitatis, tamen si beatis (vt idem Apostolus dicit de planetis, & stellis, alia sit claritas lunæ, alia solis, & stella differat à stella in claritate) differentia sit in gloria. Sumit autem & aliam similitudinem, qua nobis persuadeat seruorem & diligentiam, à pugile. Omnis enim, inquit, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere, quæ possent remorari in pugna luctantem. Hoc modo, quia militiæ est vita hominis super terrâ, incumbit nobis contra carnem & mundum pugnare quotidie, est quæ nobis colluctatio aduersus principatus & potestates, aduersus spirituales nequitias in cælestibus, ideo omnia impedimenta sunt nobis proficienda, quæ nihil ad pugnam faciunt, sed potius pugnantibus nocent. Huiusmodi vidit impedimentum in iuvene Christus, cui, vt venderet omnia, si vellet esse perfectus, consuluit. At ille tristis abscessit. De quo Christus discipulis: Quam, inquit, difficile, qui pecunias habent, intrabunt in regnum cælorum? Sunt igitur pecuniæ impedimentum, quia raro sine amore possidentur. Quapropter ei, qui pugnare contendit aduersus diabolum, temporalium bonorum cura amorq; ressecanda sunt, vt ad pugnam reddatur expeditior. Quod in alijs quoque rebus seruandum est, vnde sibi occasionem inuenit homo, qua retrahitur impeditur ve à Deo, quia vt dicit: Qui in agone habet luctari, ab omnibus se abstinere. Non ab vno tantum quæ noxia sunt abstinendum est. Agonistæ autem huiusmodi id insunt laboris,

Lucæ 9.

I. Cor. 11.

Iob 7.

Ephes. 6.

Matth. 19.

Marc. 10.

Lucæ 18.

ria, vt corruptibilem accipiant coronam: nobis verò ideo abstinendum est ab his, quæ noxia sunt, quæve animam impediunt, vt coronâ percipiamus incorruptam, immarcescibilem, & æternam. Ego igitur, qui vt prædixi, omnia facio propter Euangelium, tam feruenter, tam fideliter & expedite curro ab omnibus, quæ retinere possunt, abfulutus & liber, nõ vt is, qui in incertum currit. Currit autem in incertum, qui sic viuunt, vt aliqua agat vnde speret, aliqua item agit, vnde desperet. Sic quoque pugno contra diabolum, & omnes tam animæ, quàm Dei hostes, non quasi aerem verberans, inaniter & absque fructu, aut sicut qui dirigit sagittas in aerem. Sed, vt hostem possim ferire, carnem scilicet & diabolum, castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Vides quid exẽpli causa posuerit Paulus, quo probare, quàm non inutiliter curraut pugnet, voluit? Nempe contradicentibus omnibus Lutheranis & detestantibus, id in testimoniũ assumpsit, quod castigaret corpus suũ quam castigatione ex humilitate quoque sibi quasi necessariã cõsuetur, subiungens: Ne forte cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Væ tibi miser Paule, quomodo excidisti à Deo, vt in abstinentijs & carnis macerationibus remedium quæras contra petulantia carnis, in hisque confidas? Nescis quia Lutherani hæc omnia abijciunt, & ociosa se fide saluari sperant? An ignoras, quod propterea monasteria sua deseruerunt, quia graue ibi eis erat carnem mortificare, luxuriamque vincere, vt hoc profiterentur Euangelium, hanc sectam, ad quam non segnius, quàm Paulus ad brauiũ cucurrerunt) in qua impunè inculpateque sibi licet edere, & cum mulieribus fornicari Moabitibus? Sed abfit, vt in ieiunijs & carnis castigationibus fideret Paulus: sciuit tamen ea esse necessaria vtilissimamque spiritui. Quæ Lutheranis non aliam ob causam, inuisa sunt & inutilia videntur, quia secundum carnem viuere (licet id erubescant fateri) eorum professio est & institutum, non opera carnis spiritu mortificare. Vult autem Paulus nos docere hoc suo exemplo, ne in hoc solo cõfidamus, quod baptizati sumus, & à peccatis omnibus superioribus semel mundati, escam quoque corporis & sanguinis Domini percipimus: quasi Deus propterea, quæ inter imãterauimus peccata, dissimulat, aut impunita relinquit. Sed currere & pugnare, inquit, debet omnis Christianus, quamdiu in huius vitæ stadio est constitutus, sicut ego, ne post omnia bona, quæ à Deo misericorditer accepit, adhuc reprobus efficiatur. Siquidem vt de Hebræis, inquit, aliquid inferam, qui nostri figuram tenuerunt: Nolo vos ignorare fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt eos protegente ab æstu solis in die, & ab Aegyptijs abscondente, & omnes mare transierunt, hoc est, per alueum maris, per omnipotentiam Dei desiccatum, in quo eorum persecutores relabentibus vndis perierunt & omnes in Mose baptizati sunt figuratim in nube & mari, quia signum baptismatis acceperunt, & omnes eandem escam spiritualem manducauerunt, puta manna. Quod cibus vocatur spiritalis, tamen si corporaliter resciebat & corporeum esset alimentũ, vel propterea, quod virtute diuina & ministerio generabatur Angelorum in ære. Et omnes eundem potum spirituale biberunt emanantẽ de petra, quã Moyses virga percusserat. Dicitur autẽ potus spiritalis, quia naturali modo de petra non fluxit, sed spiritali gratia & miraculo. Vel quia nobis potum

In huius
partis hære-
ticos sedi-
osos.

Gal. 5.

Exod. 13. 14.

Exod. 16.

Numer. 11.
Deute. 8.

Exod. 17.
Numer. 20.

S. 4. Chri-

F. VI
21

Christi sanguinis praefigurabat. Bibebant autem de spirituali petra eos consequente, id est, desiderijs eorum feruiente. Aut consequente eorum petra, id est, Christo per totum eremum, ut ubique desidererent humana subsidia constitutis in via, ibi Christus in petra significatus eis necessaria ministrabat. Ideo sequitur: Petra autem erat Christus, non re, sed figura & praefignatione.

EXEGESIS EUANGELII EIVSDEM
Dominica, Septuagesima, Matthaei XX.

Septuagesima
ma mysterium
quod.

In hac Dominica filij hodierna Septuagesimam inchoamus, in qua latria cantica ex officio subducimus diuino, sic statuente Ecclesia, ut hodie deuotionem nostram recolamus, qua humanum genus multipliciter deuiavit a creatore suo, lapsusq; mirabili a paradisi amenitate exclusum, suo merito cecidit in multiplicem miseriam. Cecidit enim, ut dixi, ab incolatu paradisi, in exilium hoc, quo viuimus, laboriosum. Cecidit de vita in mortem, de requie ad inquietudinem, de pace ad perturbationes, de incolumitate & tranquillitate ad afflictionem. Haec autem omnia primi nobis parentes ac successoribus nostris in paradiso sua comparauerunt praerogatione. Recolimus igitur humani generis lapsum statusq; nostri miseriam in luctu & tristitia. Idcirco hodie quoque legitur Euangelium, quod nostri nobis exilij indicat laborem & conatum, per quem a labore iterum ad requiem, ab afflictioneq; ad pacem redire contendimus. Est enim laboriosa haec nostra vita, & exilium nobis calomitosum in poenitentiam datum, ut peregrinantes per varias difficultates ad patriam quam amisimus, reuertamur. Huius autem laboris nobis in hoc Euangelio Dominus Iesus narrat similitudinem, dicens:

Simile est regnum caelorum homini patrifamilias, qui exijt primo manē conducere operarios in vineam suam.

Iob 1.

Homo natus ad laborem dicitur, quomodo auis ad volandum. Et hoc maxime in hoc exilio, in quo nobis a Deo dictum est: *In sudore vultus tui visceris pane tuo.* Admonet itaque nos per similitudinem Christus, non otio indulgendum, sed labori, quo aeternam, iuxta suam conuentionem, hoc est, iuxta suam misericordissimam promissionem ab eodem recipiamus mercedem. Dicit igitur: *Simile est regnum caelorum homini patrifamilias, ac si diceret: Negotium & status Ecclesiae militantis comparari potest homini patrifamilias, qui exijt primo manē conducere operarios in vineam suam.*

Genes. 1.

Familia Dei
triplex quae.

Homo iste paterfamilias, Deus est omnipotens, qui triplicem habet familiam, caelestium, terrestrium & infernorum. Prima est familia filiorum cum patre regnantium. Secunda familia est militum pro honore patris & sua salute pugnantium, Tertia familia est incarceratorum, & operum suorum malorum poenas soluentium. Ad secundam familiam pertinet, quicquid hic de his, qui conducuntur in vineam, dicitur. Est enim vinea praesens Ecclesia, quae regno assimilatur caelorum, quia in ea, & non alibi negotium agitur, quo perueniatur ad regnum caelorum. Deus autem Pater idcirco homo dicitur propter pietatem, pater autem familias propter gubernationem.

Vinea quid
mystice
figurat.